THE KAZHAKOOTAM

CADET

1977

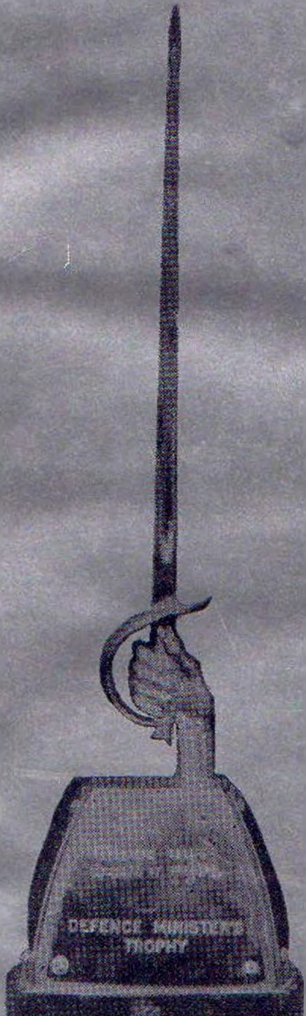

Lt. Col. O. P. CHAUDHRY
Our Principal

Major S. D. SEHGAL
Our Headmaster

THE STAFF

ON THE TOP IN ACADEMICS

Standing (*L. to R.*): Mini A. R. (VI), Kuruvilla (VIII), S. Sathishkumar (X), Chidambaram S. (IX), Bijoy Oommen (VII)

THE STAFF

Principal	Lt. Col. OP Chaudhry, M. A. (Hist)., M. A. (Pol. sc.)
Headmaster	Major SD Sehgal, M. Sc., B. Lib. Sc. PL.
Registrar	Capt. TR Reddy, B. Com. LL. B.

ACADEMIC STAFF

Shri V. C. Alexander, M. Sc. B. Ed.
,, N. Balakrishnan Nair, M. Sc.
,, C. K. Chandrasekharan Nair, M.A. (Mal.), M.A. (Hindi)., M.A. (Eng)., B. Ed.
,, Cherian K. Kovoor, M. Sc., B. Ed.
,, A. George Joseph, M. A., B. Ed.
,, C. G. George, M. Sc., B. T.
,, George Philip, M. A., B. Ed., Dip. S. Sc.
,, S. Hariharakrishna Sarma .M. Sc., B. Ed.
,, K. L. Joseph, M. Sc., B. Ed.
,, S. Krishnan Kutty Nair, M.A., B. Ed.
,, K. Madhavan Nair, M. Sc., B. Ed., Dip. Sc. Edn. U. K.
Smt. Mary George, M. Sc.
Sri. P. Mohammed Kunhi, M. A., B. T.
,, K. K. Muthanna, M. A., B. T.
,, P. Premachandran Nair, M. A.
,, T. R. Ramachandran, M. A. B. Ed.
Smt. Rani Varhese, M. Sc., M. Ed.
Sri. G. Soman Pillai, M. A., B. Ed.
,, J. Sankaranarayana Iyer, M. A., B. Ed. Dip. T. Eng.
,, C. V. Sankaranarayanan, B. Sc., B. T
,, T. G. Sudhakara Panicker, M. A., B. Ed.
,, G. D. Tekale, M.A. (Skt)., M.A. (Pol. Sc) M. A. (Hindi). B. Ed.
,, N. G. Thomas, B. A., (Hons.) B. Ed.
,, K. Vasudevan, B. Sc., B. Ed.
,, K. K. Viswanathan, M. A., B. Ed. Sahitya Ratna Parangath
,, M. B. Vitekar, M. A., B. Ed.
,, K. Bhaskara Rao, Dip. in Fine Arts (Art Master)
,, K. Simon Peter, B. A., B. Lib. Sc, (Librarian)
,, R. Gopinatha Pillai (P. T. I.)
,, M. Krishnan Unni Nair ,,
Smt. A. Saraswathi Amma, M. A. (Psy). M. A. (Hist)., B. Ed. (Demonstrator)

ADMINISTRATIVE STAFF

Medical Officer	Dr. K. Viswanatha Menon, M. B. B. S.
Office Superintendent	Sri. M. P. B. Pillai
Accountant	Sri. R. Srinivasa Murthy, B. Com.
Quartermaster	Sub. R. Krishnan Nair (Retd.)
Estate Manager	Ex-Sub. Maj & Hon. Capt. K. Gopala Pillai
Mess Manager	Sri. N. N. Pillai
Matrons	Smt. K. Sarojini Sreedharan, B. A., D. S. S.
	Smt. K. Williams, R. N. R. M.
National Cadet Corps	Sub. N. Balan Nair

SCHOOL FOOTBALL TEAM

SCHOOL HOCKEY TEAM

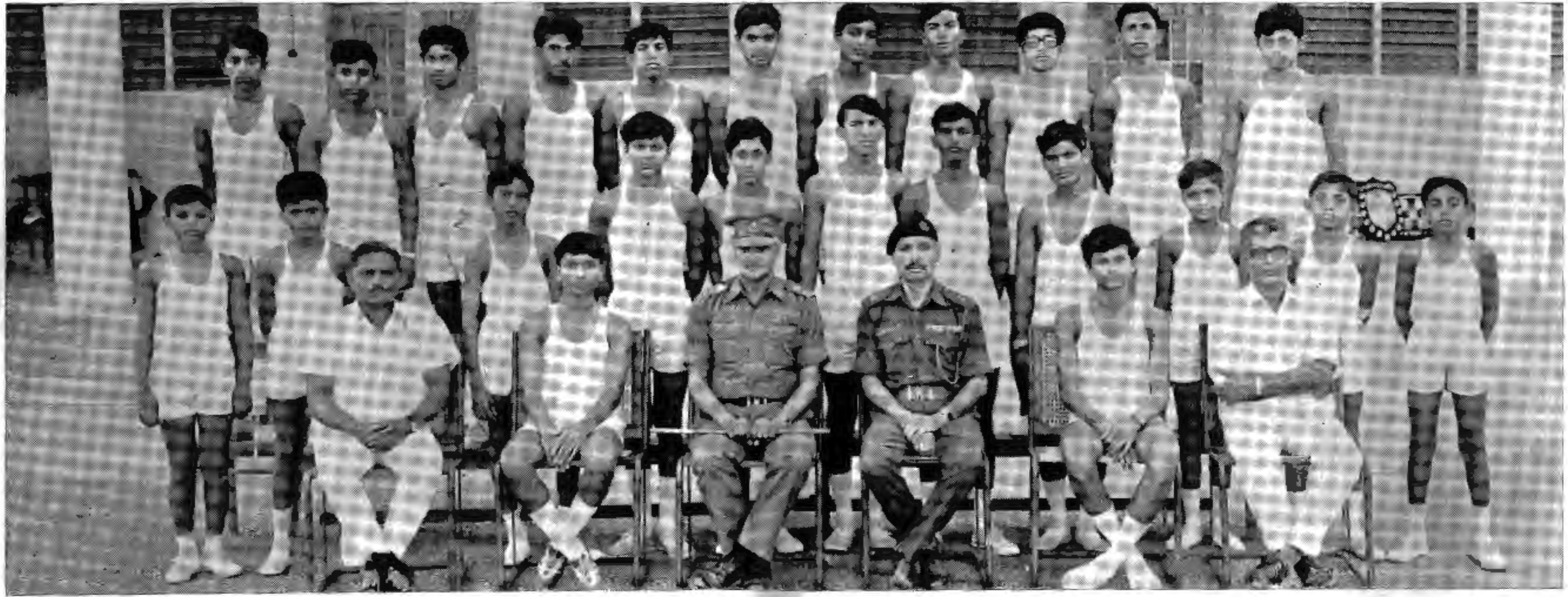

SCHOOL ATHLETIC TEAM

N. C. C. Cadets who attended various camps with their officers

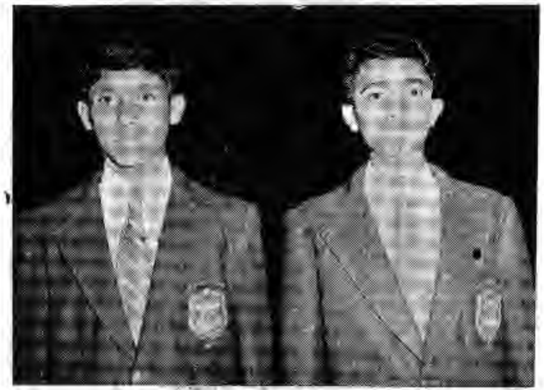

Republic Day Contingent.

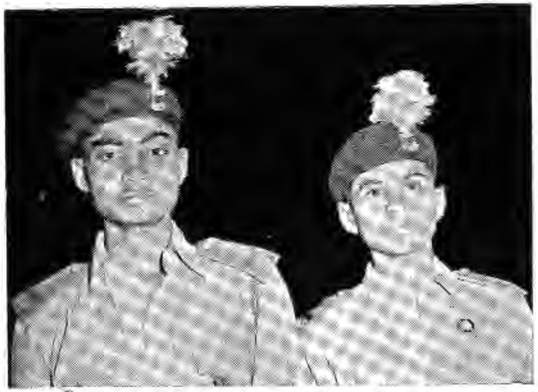

Rock Climbers.

The Sun, Moon and my Aunt

Thomas Joseph
Std. X

I was alone and alone
On the hills near my home
Floating in the joy of loneliness.
It was seven,
And I was in heaven
The cool breeze came,

With a magic note.
The trees were dancing
Kissing their partners ;
While the shining sun was slowly
Setting for the solitary sleep.
The sky was red in
her shining bed,
The abode of eternal God.
Swiftly passed the
image of a villain
With a roughish face and crooked eyes,
And my aunt with smiling face
But in her eternal sleep.

The breeze changed into storm
Which knocked me down,
The trees were dashing
And repelling each other.
The sky was red,
bloodish red–
While the sun vanished
With darkness everywhere,
The moon came up with
patches in her face–
As if searching her dearest lad.

The Sun

M. Vinayachandran
Std. X

As the cuckoos cooed and the sky got wounded,
The sun came out of his sea bed.
Majestic was he in his red hot coat,
No wonder, all admired him !
He gives birth to the day and
runs away on the sight of night.
No one in the very wide universe
Is as sincere as the sun himself
He does his job without any delay,
No complaints nor moan of pain.
He showers his love and affection,
And stands above for earth's protection.

Hope and Despondency

Kora Abraham
Std. VI

Hope and despondency,
Pleasure and pain,
Are mingled together ;
In sunshine and rain.
The smile and the tear
A song and a death
Still follow each other ;
Like surge upon surge-
From the gilded saloon
To the bier and shroud ;
From the blossom of health,
To the paleness of death ;
Oh Lily ! let not thy mortal spirit be too proud !

My experiences with Influenza

C. P. Sivasankar
Std. X

One morning I got up sick,
And turned to see the clock tick
Feeling not so well,
My body was burning hell.
I was sent to the M. I. Room
Then I heard a boom,
It was the thunder clapping,
And soon it started raining
When the rain worn itself out,
I went back to my dormitory,

That day itself I was admitted
And selected a cot into which I nicely fitted,
And found some of my friends too,
of whom some looked giants.

The days were hot and boring,
But sometimes, rains came pouring,
With it the cold air,
To cool our hody bare.

And thus the days passed,
With it my influenza too.
(Which makes me remember the famous
Japanese War cry " Banzai ! Banzai ")
And so in the examination I couldn't pass.

Bhagat Singh

Mathen Varkey
Std. X

Bhagat Singh, one of the greatest revolutionaries of India, was born on September 28, 1907 in the village of Barga in the Punjab. His mother was Vidyavati and his father was Sardar Kishan Singh.

He was an extremely brilliant boy and every-one loved him. When he was in the Fourt Class, he was asked what he would like to become when he grew up. " When I grow up ", said Bhagat, " I will drive the British out of India." Thus patriotism flowed in his veins from even his childhood.

The Jallianwalla Bagh massacre in 1919 disturbed Bhagat's mind a lot. One day he went to the Bagh and in a bottle he collected a lot of mud soaked with the blood of the martyrs. Returning home he showed the bottle to the family and said, " Look here. This is the blood of the Indians killed by the British. Salute this.,, Putting the bottle in a niche, he worshipped it with flowers.

As Bhagat grew older the thought of being a revolutionary became firmer. Later on with the permission of his father, he left School and joined a revolutionary group. There was a condition that at the call of their leader they would quit their homes and join the group. Bhagat's marriage was fast approaching. But just then the leader called him and he left and nobody knew where he went. Before leaving he wrote a letter. It said, " The aim of my life is to fight for India's freedom. I don't wish for worldly pleasures. I have promised to sacrifice myself for the sake of the country. And now I am giving up my own happiness and going out to serve the country. Bhagat went to Kanpur and changed his name to Balwant Singh. He became a secretary of a revolutionary group called the Naujavan Bharat Sabha. Bhagat spread the message of revolution every where. Bhagat knew he was being watched by police spies. Once at Lahore, the police arrested him and locked him up in Lahore Fort Jail. They tortured him in different ways. At last a magistrate decided to free Bhagat on a bail of Rs. 60,000/- who would be ready to pay this amount ? Yet out of sheer love and affection for Bhagat, two rich men, Dunnechand and Daulatram came forward and Bhagat was left free.

In Delhi, Bhagat met the great revolutionary Chandra Sekhar Azad. Bhagat joined the Indian Socialist Republican Party. The revolutionaries were in need of bombs and Bhagat learnt the art of making bombs from another revolutionary, Jatindarnath Das. When they were in need of money they would loot the govt. offices.

In February 1928 when the Simon Commission came to India they were met everywhere with severe opposition. At Lahore, the Naujavan Bharat Sabha under Lala Lajpat Rai blocked the Commission. A police superintendent Scott ordered a lathi charge. A policeman known as Saunder rushed forward and hit Lajpat Rai on the chest. The Lala, being old, suffered for a month and died.

The revolutionaries decided to kill Scott and planned an attack. But it so happened that they mistook Saunders for Scott and Saunders was assainated. The bullet struck the chest of the man who had struck the

chest of the Lala, who was now avenged...

On 8th April 1929, the Central Legislative Assembly met at Delhi. While the meeting was going on, Bhagat and another revolutionary Batukeshwar Dutt entered the hall and hurled bombs. There was terrific chaos and the hall was filled with cry of " Long live the Revolution." Bhagat and Dutt allowed themselves to be arrested by the police. They were kept in Lahore Fort Jail, where they were not treated well.

The trial of Bhagat with another two accomplices, began. The two weje Rajguru and Sukhdev. Finally verdict was given that they were to be hanged. When this news spread the people were mad with rage.

March 23rd dawned. That was the day when they were to be hanged. The three were fearless and cheerful.

They themselves placed the noose around their neck after kissing it and died with the name of Bharat Mata on their lips.

Even today the heroic spirit of Bhagat is an unfailing source of inspiration to the youth of the country.

Bhagat's courage, spirit of adventure and patriotism are an example to one and all.

प्रधान मंत्री श्रीमती इन्दिरा गाँधी का बीस सूत्री कार्यक्रम

—विपिन. ऐ. पी. कक्षा X

एक जुलाई १९७५ को प्रधान मंत्री श्रीमती इन्दिरा गाँधी ने आर्थिक कार्यक्रमों की घोषणा की। उसे बीस सूत्री कार्यक्रम भी कहते हैं। इस से देश की गरीब, अनपढ़ जनता का उपकार हुआ है। मज़दूर, भूमिहीन, आदिवासी तथा छात्रों के लिए तो यह एक वरदान ही सिद्ध हुआ है। कार्यक्रम के २० सूत्र निम्नलिखित हैं।

1. अवश्यक उपभोक्ता वस्तुओं के दामों में गिरावट के स्थान को बनाये रखना, उत्पादन व उत्पादकता की गति तेज करना।

2. कृषि भूमि की हदबन्दी को तेज़ी से लागु करना, अतिरिक्त भूमि को तेज़ी से भूमिहीनों के बीच बाँटना तथा भूमि सम्बन्धी प्रलेख तैयार करना।

3. भूमिहीन व समाज के कमज़ोर अंगों के लिए आवासीय भूमि के आवाहन को तेज़ी से लागु करना।

4. मज़दूरों से जबरन काम करने को तुरंत गैर कानूनी करार दिया जाएगा।

5. ग्रामीणों के कर्ज की माफी। भूमिहीन मज़दूरों, छोटे किसानों व दस्तकारों के कर्ज को वसूली पर रोक लगाने केलिए कानून बनाए जाएँगे।

6. खेतिहर मज़दूरों को निम्नतम मज़दूरी संबन्धी कानून में संशोधन होगा।

7. ५० लाख हेक्टेर भूमि में और सिंचाई व्यवस्था की जाएगी। भूमिगत जल का अधिकाधिक उपयोग करने केलिए राष्ट्रीय कार्यक्रम बनाए जाएँगे।

8. बिजली उत्पादन कार्यक्रम में तेजी-लाई जाएगी, केन्द्र के नियन्त्रण में सुपर-ताप बिजली-घरों की स्थापना की जाएगी।

9. हथकरघा क्षेत्र के विकास के लिए नये कार्यक्रम लागु किए जाएँगे।

10. नियन्त्रित मूल्य पर बिकनेवाले सफेद कपड़े की 'क्वालिटी' सुधारी जाएगी और उनके वितरण की उचित व्यवस्था की जाएगी।

11. शहरी भूमि व शहर बसाने योग्य भूमि का सामाजीकरण, खाली छोड़ी गई अतिरिक्त भूमि पर कब्जा करने तथा नये आवासों में चौकी क्षेत्र को कम करने के लिए कदम उठाएजाएँगे।

12 शहरी संपत्ति के मूल्यांकन के लिए विशेष दस्तों की स्थापना की जाएगी। कर चोरी व गलत सूचना देनेवाले के खिलाफ सरकारी तौर पर मुकदमा चलाया जाएगा।

13 तस्करों की संपत्ति जब्त करने के लिए विशेष कानून बनाए जाएँगे। उनकी अपने नाम की तथा बेनामी संपत्ति को भी जब्त कीजाएगी।

14. पूँजी निवेश प्रक्रिया को उदार बनाया जाएगा, लेकिन आयात लाइसेन्स का दुरुपयोग करनेवालों के साथ कड़ी कार्यवाही की जाएगी।

15. उद्योग में कर्मचारियों के योगदान को तथा उत्पादन कार्यक्रम सम्बन्धी, योजनाएँ शुरू की जाएँगी।

16. सड़क परिवहन के लिए राष्ट्रीय 'परमिट' योजना शुरू होगी।

17. मध्यम वर्ग के लिए अर्थकर में छूट की सीमा ६००० रु. से बढ़कर ८००० रु. कर दी जाएगी।

18. छात्रावासों में छात्रों के लिए नियंत्रित मूल्य पर अवश्यक वस्तुओं की व्यवस्था की जाएगी।

19. उन्हें नियंत्रित मूल्य पर पुस्तकों व 'स्टेशनरी' सामान उपलब्ध कराए जाएँगे।

20. नई 'अपरेन्डिसशिप' की योजना शुरू की जाएगी जिससे रोजगार व प्रशिक्षण के अवसर बढ़ेंगे। इसमें समाज के कमजोर वर्गों की प्रमुखता दी जाएगी।

आपात काल

रमेश बाबु, कक्षा X

जागरण हो रहा है जनता का
भारत माँ के बच्चों का।
जहाँ अधर्म की कालरात्रि थी,
वहाँ हो रहा है धर्म का सूर्योदय।
जहाँ लोग दुष्ट रास्ते पर बढ़ रहे थे,
और अपने को वंचना के पात्र बनाते थे।
वहाँ ही हो रहा है यह अद्भुत परिणाम,
और बढ़ते हैं हम प्रगति की ओर।

करते हैं मेहनत हमारे जवान,
राष्ट्र के पुन-निर्माण के लिए।
अनुशासन है कलालयों में,
जहाँ बहती है ज्ञान की गंगा।
हमारे खेतों में आए हैं
नवयुग की सुन्दर सुविधाएँ।
ऐसे ऐसे बढ़ते हैं हम
अमरता की सीमा तक।

नाच रही है भारत-माता
यह प्रपंच की कुंजी पर।
अब यहाँ होता है आपात काल,
और यह सब हैं उसका पावन परिणाम॥

एक क्रान्तिकारी साहित्यिक—स्व० श्री यशपाल

—कु. माधुरी विटेकर, कक्षा X

छब्बीस दिसंबर १८७९ के उस दिन, जब हिन्दी साहित्य गगन से एक तेजस्वी तारा टूट कर सदा केलिए अनाधीन हो गया, श्री यशपाल हम 'भारतीय मेक्सिम गोर्की कह सकते हैं, का देहान्त हुआ। तब आपकी आयु ७३ वर्ष की थी। हिन्दी साहित्य में यशपाल का विशिष्ट स्थान है। आप हिन्दी के जाने-माने वृद्ध, क्रान्तिकारी, साहित्यकार तथा कुशल वक्ता थे। लगभग चालीस वर्षों की अपनी साहित्य साधनों में उन्होंने बहुत लिखा है। वे जीवन की समस्याओं में गहरे पैठकर उनकी चीरफाड करते हैं और पाठक को उनका निदान सोचने के लिए विवश कर देते हैं। कहानी कला को उन्होंने प्रखर यथार्थवादी मोड़ प्रदान किया है।

आपका जन्म पंजाब के फिरोजपूर गाँव में सन् १८०३ में हुआ था। आपका बाल्य काल लाहोर में बीता जहाँ इनकी माता अध्ययनकार्य करती थीं। यशपाल ने गुरुभूत काँगडी में शिक्षा प्राप्त की। आपका बचपन बहुत कठिनाइयों में बीता। अँग्रेजी राज्य को हटाकर स्वराज्य प्राप्त करने के लिए जो सशस्त्र क्रान्तिकारी दल बना उसी में शामिल होने के कारण इन्हें शिक्षा बीच में ही छोड़ देनी पड़ी। उसने पँजाब शाखा की "हिन्दुस्थान सोशियलिस्ट रिपब्लिकन असोशियन" के सदस्य हो गए और भारतीय स्वतंत्रता आन्दोलन में कूद पड़े। क्रान्तिकारी होने के कारण सन् १८३२ में ब्रिटिश सरकार ने आपको बन्दी बनाकर चौदह वर्ष की सजा सुनाई। १९३७ में काँग्रेज दल की सरकार बनी तब इन्हें जेल से रिहा कर दिया। तब तक आप साहित्यिक के रूप में प्रसिद्ध हो चुके थे। तब से आप निरंतर लिखते रहे हैं। अब तक आपकी लगभग तीन दर्जन रचनाएँ प्रकाशित हो चुकी हैं। अंत तक आप लखनऊ में रहकर ही साहित्य सेवा करते रहे। आपकी 'मेरी, तेरी उसकी बात', रचना पर १९७५ के साहित्य अकादमी पुरस्कार से सम्मानित किये गये हैं। आपकी रचनाओ का अनुवाद कई भारतीय और विदेशी भाषाओं में हुआ है। मुख्य रचनाओं के नाम इस प्रकार हैः—रामराज की कथा, मनुष्य के रूप, दादा कामरेड, अमिता, देशद्रोही, पिंजरे की उड़ान, देखा सोचा समझा, धर्मयुद्ध, झूठासच-दो भाग (पँजाब तथा

यू० पी० सरकार द्वारा पुरस्कृत उपन्यास) पक्का कदम, दिव्या तथा मेरी तेरी उसकी बात।

श्री यशपाल मार्क्सवादी लेखक के रूप में प्रसिद्ध हैं परंतु वे उसकी व्यापक सांस्कृतिक और सौन्दर्य पक्ष को न लेकर आर्थिक पक्ष को ही लेकर आगे बढ़ते हैं। साथ ही उन पर फ्रायड का भी गहरा प्रभाव है। वे उन मार्क्सवादी लेखकों की कोटि में आते हैं जिनका रूसी राज्यक्रान्ति के बाद रूसी कथा साहित्य में प्राबल्य रहा। यशपाल ने अपने बारे में एक जगह ठीक ही कहा था—"मैं क्रांतिकारियों का क्रान्तिकारी हूँ"। आपकी कहानियों में मजदूर और सामान्य लोगों की ही आर्थिक स्थिति का विवेचन हुआ है। आप अत्यन्त ही मार्मिकता से आर्थिक सन्तुलन की ओर संकेत करते हैं। हम यशपाल को उन राष्ट्रीय तथा अंतर-राष्ट्रीय महान साहित्यकारों की पंक्ति में बिठा सकते हैं जिन्होंने साधारण मानव के दुख दर्द, पीड़ा और वदनाओं को भाषा प्रदान की। कवि इकबाल, कवीन्द्र रवीन्द्र, नजरुल इस्लाम आदि के साथ उन्हें रखा जा सकता है। उन क्रान्तिकारी साहित्यकार की आत्मा को शत-शत प्रणाम।

കെട്ടെടാ 'അവളെ'

രമേഷ് ബാബു
ക്ലാസ്സ് 10

"ക്ട ക്ട ക്ട'' ട്രാക്ടർ നീങ്ങുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന ശബ്ദംപോലെ പല്ലും കിറിയും ഒത്ത് ആടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പ്രായമല്ലേ? പോരാഞ്ഞതിന് മഴയും. വേലുപ്പിള്ള കുളി കഴിഞ്ഞു് തൻെറ നീളമുള്ള ''ഇൻഡ്യൻറൈറ'' പിഴിഞ്ഞുകൊണ്ട് മറപ്പുരക്കു പുറത്തുവന്നു.

അദ്ദേഹം മംഗളകരമായ ഒരു സംഗതിക്കു പുറപ്പെടുകയാണ്. മറെറാന്നിനുമല്ല. സ്ഥലം അമ്പലത്തിലേയ്ക്ക് ''പത്താമുദയം'' ഉൽസവം പ്രമാണിച്ച് ഒരു നാടക ഗ്രൂപ്പിനെ വിളിക്കാൻ പോകുകയാണ്.

ശ്രീ പിള്ള മുണ്ടു മാററാതെതന്നെ അടുക്കളയിൽ പ്രവേശിച്ച് ഒരു കൊരണ്ടിപ്പലകയിൽ ഉപവിഷ്ടനായി. ഭാര്യ ശ്രീമതി നാണിയമ്മ 'ഞാനൊന്നുമറിഞ്ഞില്ലേ' എന്ന മട്ടിൽ ദോശ ചുടുകയാണ്. ''അല്ലേലും നിൻെറ കുടുംബഗുണമാടീ.....'' വളരെയധികം സർവ്വീസും എക്സ്പീരിയൻസും ഉള്ള പിള്ളക്കറിയാം ലേശം ഹീററായില്ലെങ്കിൽ മൈമി തന്നെ ശ്രദ്ധിക്കുകയില്ലെന്നു്. പക്ഷേ ഇന്നു നമുക്ക് റേററല്പം കൂടുതലാണെന്നു തന്നെ അനുമാനിക്കാം. കാരണം പ്രതിഫലം മറെറാന്നുമായിരുന്നില്ല....

നാണിയമ്മ ഒരു തവി ചമ്മന്തികോരിയെടുത്തു് വല്ല്യമെൻെറ മുഖത്തേക്കൊഴിച്ചു. 'അണ്ടി കളഞ്ഞ അണ്ണാനെപ്പോലെ വേലുപ്പിള്ള എഴുന്നേററുപോയി. ഒരു ചെറിയ 'ബോയ്ക്കോട്ട്'' ആണെന്നു തന്നെ വിചാരിക്കാം.

അദ്ദേഹം നേരേപോയി വേഷം മാറി വന്നു. വെളുത്ത ലിനൻ ജൂബ്ബായും, ഒററമുണ്ടുമാണു വേഷം. കയ്യിൽ ഒരു കുടയും തോളിൽ രണ്ടാം മുണ്ടും അഡീഷണൽ. മുണ്ടു മടക്കിക്കുത്തിയിരിക്കുന്നതു കാരണം അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൗപീനാഗ്രം വെളിയിലേക്ക് ഒളിഞ്ഞുനോക്കുന്നുണ്ട്.

'പരാജയം വിജയത്തിൻെറ മുന്നോടിയാണല്ലോ'. നാണിയമ്മ അദ്ദേഹത്തെ അടുക്കളയിൽ വിളിച്ച് കാപ്പിയും ദോശയുംകൊടുത്തു. ഏതായാലും ഭർത്താവ് തൻെറയല്ലേ, നാണിയമ്മ കുശലം ആരംഭിച്ചു. ''എവിടെയാ ഈ നാടകഗ്രൂപ്പ്''? ''അങ്ങു കായംകുളത്തിനും തെക്കാ'' വേലുപ്പിള്ളമൊഴിഞ്ഞു. ''വഴിച്ചെലവിനു് അമ്പലത്തീന്നു് ഇരുപതു രൂപായും തന്നിട്ടോണ്ട്''.

''കായംകുളം വരെപ്പോകാൻ നാലു രൂപ മതി, എല്ലാം കൂടെ പതിനഞ്ചു രൂപയാകുമായിരിക്കും, ഏതായാലും രണ്ടു രൂപായിങ്ങു താ. ഒരു കലം വാങ്ങിക്കണം''. ശ്രീമതിയുടെ മുന്നിൽ നിസ്സാരനായ ശ്രീ വേലുപ്പിള്ളക്ക് രണ്ടുരൂപാ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നു. ഇനിയും അവിടെയിരുന്നാൽ തൻെറ അർത്ഥശാസ്ത്രം ക്ഷയിക്കുമെന്നറിഞ്ഞതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അവി

ടെനിന്നും എണീററു് കൈകഴകി നിരത്തി ലേക്കിറങ്ങി.

രണ്ടു കിലോമീററർ നടന്നു് നായകൻ ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിൽ എത്തി. കായംകുള ത്തേയ്ക്കുള്ള വണ്ടി വിടാൻ തുടങ്ങുകയായി രുന്നതുകൊണ്ടു് പാവം ഒന്നു മുറുക്കാതെ പോലും ബസ്സിൽ ഓടിക്കയറി. നിൽ ക്കാൻ മാത്രമേ സ്ഥലമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ബസ്സ് വിട്ടു. പിത്തശൂലം പിടിച്ചതു മാതിരിയുള്ള ഒരു കൺടാക്ടർ വന്നു ടിക്ക റുതന്നു. മടിക്കുത്തിനകത്തിരിക്കുന്ന പൈ സയെടുക്കണമെങ്കിൽ കുട എവിടെയെ ങ്കിലും തൂക്കിയിടണം. വണ്ടിയെപ്പററി തനിക്കെല്ലാം അറിയാമെന്ന ഭാവത്തിൽ ശ്രീമാൻ വേലുപ്പിള്ള തൻെറ കുട നോക്കാ തെ തന്നെ എടുത്തു വശത്തേയ്ക്കു തൂക്കിയതും 'ണീം' എന്നൊരു ശബ്ദം കേട്ടതുമൊരുമി ച്ചായിരുന്നു. വണ്ടിനിന്നു. എല്ലാവരും എന്തൊക്കെയോ പറയുകയും ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. വേലുപ്പിള്ളയ്ക്കു് സംഗതി മനസ്സിലായില്ല.

കണ്ടക്ടർ പറഞ്ഞു. വൃത്തികേടു കാണിക്കാതെ തൻെറ കുടേം വടീം ഒക്കെ എടുത്തുമാറ്റെടോ''.

സംഗതി പിടികിട്ടി. വേലുപ്പിള്ള തൻെറ കുട തൂക്കിയിട്ടിരിക്കുന്നതു് ബെ ല്ലിൻെറ ചരടിലാണു്. അപ്പോഴാണു് ബെല്ലടിച്ചതും വണ്ടി നിന്നതും. അദ്ദേ ഹം കുട കൈയിലെടുത്തു് ഉലക്ക വിഴുങ്ങി യതുപോലെനിന്നു. മിണ്ടാനൊക്കുമോ? ജനാധിപത്യമല്ലേ? ബസ്സ് കായംകുള ത്തെത്തിയപ്പോഴേക്കും അദ്ദേഹം വിയർത്തു കുളിച്ചിരുന്നു.

അദ്ദേഹം ഒരു റിക്ഷായിൽ കയറി ആ നാടകഗ്രൂപ്പിൻെറ ഗുരുവായ ശ്രീ ചില ന്തിക്കാലൻ ചിദംബരംനായരുടെ വീട്ടിൽ എത്തി. അദ്ദേഹം തൻെറ കട്ടക്കയിൽ നിന്നും കഞ്ചാവു് പിടിക്കുകയായിരുന്നു. കണ്ടാൽ കുരങ്ങനാകാൻ മേക്കപ്പ് വേണ്ടാ എന്നു തോന്നും.

''വിഷുവിനു നാടകം വേണമായി രിക്കും അല്ലേ?'' ഒരു മനശ്ശാസ്ത്രജ്ഞൻെറ വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തോടേ നായരു് ചോദിച്ചു.

''അതെ, നിങ്ങളുടെ അടുത്തു ഇപ്പോഴും ഏതൊക്കെ നാടകങ്ങളാണുള്ളതു്?'' വേലു പ്പിള്ള കട്ടക്കയെടുത്തു് ഒരു വശത്തേക്കു് മാററിവച്ചുകൊണ്ടു് ഗുരു ചിദംബരം നായരു് പറഞ്ഞു. ''ശാകുന്തളമുണ്ടു്, അ തിനകത്തു് ആ ദുഷ്യന്തൻെറ ഭാഗമുണ്ടല്ലൊ അതു് എൻെറ അനന്തിരവൻ ഭദ്രൻ എത്തു ഭംഗിയായിട്ടഭിനയിക്കുമെന്നറിയാമോ? ആ പ്രേമരംഗമൊക്കെ നല്ല ഉശിരായി രിക്കും. ശകുന്തളയായിട്ടഭിനയിക്കുന്നതു് മററാരുമല്ല, എൻെറ മകറം മൂണാളിനി തന്നെയാ ''........'', നായരു് തൻെറയും തൻെറ അഭിനേതാക്കളുടേയും അഭിനയ പാടവം, കഴിവു് എന്നിവ കരിയില പ്പക്ഷി ചിലക്കുന്നതുപോലെയിരുന്നു വാ തോരാതെ വിസ്തരിച്ചു് പറഞ്ഞു.

എല്ലാം മൂളി കേൾക്കാനല്ലാതെ മററൊ ന്നും പറയാൻ നമ്മുടെ വേലുപ്പിള്ളയ്ക്കു് കഴിഞ്ഞില്ല. കാരണം, വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് ശാകുന്തളത്തിൻെറ കഥയ റിയില്ലായിരുന്നു.

അഡ്വാൻസായി ആറു രൂപയും കൊ ടുത്തു നായകൻ പോയ വഴിയെ തന്നെ തി രിച്ചു് വീട്ടിലെത്തി.

അമ്പലത്തിൽ ഉത്സവത്തിനുവേണ്ടി യുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ഗംഭീരമായി നടക്കുക യാണു്. മീനമാസം അവസാനിക്കാൻ ഇനി രണ്ടു ദിവസംകൂടിയേയുള്ളു. മൂന്നാമ ത്തെ ദിവസം വിഷുവാണു്. ഉത്സവക്ക മ്മിററി പ്രസിഡൻറു് വേലുപ്പിള്ളയുടെ

പ്രത്യേക ഉപദേശത്തിൽ സ്റ്റേജ് കെട്ടിയു ണ്ടാക്കി. നോട്ടീസ് വിതരണവും കഴി ഞ്ഞു. നാട്ടുകാരെല്ലാം ശാകുന്തളം കാണാൻ കാത്തിരിക്കയാണ്.

''കൊക്കരേ, കോ.....''വേലുപ്പിള്ള യുടെ വീട്ടിലെ കഴുത്തിൽ പൂടയില്ലാത്ത പൂവൻകോഴി കഴിയുന്നത്ര ഉച്ചത്തിൽകൂവി. അദ്ദേഹം എഴുന്നേററ് കളിച്ച് തയ്യാറായി. വിഷ്ണുവിന്റെ ആഹ്ളാദം എല്ലാടത്തും അലതല്ലുന്നുണ്ട്. തന്റെ അപേക്ഷ അനു സരിച്ച് സ്ഥലത്തുവരാൻപോകുന്ന നാടക സംഘത്തേയും കാത്തു നായകൻ മുക്കിനു് നിൽപ്പായി. ഉച്ചയോടടുത്തപ്പോഴ് അ വർ വന്നു. അവർ നേരത്തെതന്നെ ആഹാ രം കഴിച്ചിരുന്നുവെന്നറിഞ്ഞപ്പോഴ് അദ്ദേ ഹം സന്തോഷിച്ചു. കാരണം മറെറാന്നു മല്ല. അദ്ദേഹത്തിനു് ചെലവ് ചെയ്യാൻ പററില്ലാ എന്നതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അവരെ വിളിച്ച് അമ്പലത്തിനടുത്തുള്ള കുട്ടൻ പോററിയുടെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടു ചെ ന്നാക്കി. "പിന്നെ ഒരു കാര്യം ഉണ്ടു കേട്ടോ ചിദംബരം പിള്ളേ'' വേലുപ്പിള്ള പറഞ്ഞു, ''കഴിഞ്ഞകൊല്ലം ഇവിടെ ഒരു ഡാൻസ് പാർട്ടി വന്നിരുന്നു, അവരു ഞങ്ങളെപററിച്ചേച്ച് പോയി; അതുപോ ലെ നിങ്ങളു ചെയ്യുകേലന്നെനിക്കറിയാം, എങ്കിലും നിങ്ങടെ അണിയക്കാരോടെല്ലാം പറയണം ഒന്നു നല്ലപോലെയൊക്കെ ചെ യ്യാൻ അല്ലേങ്കിൽ ഞാൻ പരട്ടയായി പ്പോം''.

"അതു പിന്നെ എനിക്കറിയത്തില്ലേ'' എന്നും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഗുരു മുറുക്കാൻ പാത്രം അടുത്തേക്ക് നീക്കി. വേലുപ്പിള്ള എല്ലാം ഒന്നുകൂടി നോക്കാൻവേണ്ടി വെളി യിലേക്കിറങ്ങി. അദ്ദേഹം തിരിച്ചെത്തി യപ്പോഴേക്കും പോററി സംഘത്തേയുംകൊ ണ്ടു് നാടകസ്ഥലത്തേക്ക് പോയിരുന്നു.

അദ്ദേഹം നാടക സ്ഥലത്തേക്ക് തി രിച്ചു. കഥയറിയില്ലെങ്കിലും കണ്ടാൽ മനസ്സിലാവുമല്ലോ എന്നു കരുതിയാവും നല്ലവണ്ണം കാണാൻവേണ്ടി നായകൻ വേലുപ്പിള്ള ഏററവും മുമ്പിൽ വന്നിരു ന്നതു്. എട്ടു മണിയായപ്പോഴേക്കും നാട കം തുടങ്ങി.

ആദ്യംതന്നെ ശകുന്തളയും ദുഷ്യന്തനുമാ യുള്ള പ്രേമരംഗമായിരുന്നു. ''എത്ര സു ന്ദരം! വയസ്സിന്റെ കാര്യം വിസ്മരിച്ചു കൊണ്ടു് ശ്രീ പിള്ള രോമാഞ്ചംകൊണ്ടു. മാത്രമല്ലാ അടുത്തിരുന്ന ഒരു കൊച്ചുപെണ്ണി നെ കേറിയൊരു പിടുത്തവും.

''പ്രിയേ, നിന്നെ മാത്രമേ ഞാൻ സ്വയംവരം ചെയ്യുകയുള്ളു''. നാണം കുണു ങ്ങുന്ന ശകുന്തളയോടു് ദുഷ്യന്തൻ പറഞ്ഞ പ്പോഴ് താൻ പണ്ടൊരു പങ്കജാക്ഷിയെ പ്രേമിച്ചകാര്യം അദ്ദേഹം ഓർത്തുപോയി. ദുഷ്യന്തൻ ഓർമ്മയ്ക്കായി ഒരു മോതിരവും കൂടി കൊടുത്തപ്പോഴ് താൻ പങ്കജാക്ഷിക്ക് ''ചട്ടക്ക തുണി'' വാങ്ങിക്കൊടുത്ത കാര്യം ഓർത്തുപോയി. അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു ദുഷ്യന്തൻ ശകുന്തളയെ തീർച്ചയായും കെട്ടു മെന്നു്. കഥയറിയില്ലല്ലോ! പാവത്തി നു്. പ്രേമരംഗം കഴിഞ്ഞപ്പോഴ് ചൂടങ്ങു പോയി. ഒരു വയസ്സൻ മഹർഷി കെടന്നു കളിക്കുന്നതാർക്കിഷ്ടപ്പെടാനാണ്? വേലു പ്പിള്ള പതുക്കെ നിദ്രയിലാണ്ടുപോയി.

കഥയറിയാത്ത വേലുപ്പിള്ള ഉറക്കമുണ ർന്നപ്പോഴ് ശകുന്തള എങ്ങോട്ടോ പോകുന്ന താണു് കണ്ടതു്. അടുത്തയാളിൽനിന്നും അവഴ് ദുഷ്യന്തന്റെ കൊട്ടാരത്തിലേക്ക പോകുകയാണെന്നു് മനസ്സിലായി. അ പ്പോഴ് അടുത്തുതന്നെ അവർ കല്യാണം കഴിക്കുന്നതും ആടിപ്പാടി നടക്കുന്നതു മൊക്കെ കാണാമെന്നു് വിചാരിച്ചു് ശ്രീമാൻ പിള്ള നാവിൻ വെള്ളവുമായി കാത്തി രുന്നു.

ശകുന്തള കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നു. പിള്ളക്കു് കൂടുതൽ ഉശിരായി. അദ്ദേഹം കല്യാണം ശരിക്കും കാണുവാൻവേണ്ടി കുറച്ചുകൂടി പൊങ്ങിയിരുന്നു.

''നീയാരാണു്?'' ദുഷ്യന്തൻ ചോദിച്ചു.

''അങ്ങയുടെ ശകുന്തള അങ്ങെന്നെ സ്വീകരിക്കണം''. വേലുപ്പിള്ള വിചാരിച്ചു അവനിപ്പം അവളെയങ്ങു് കെട്ടുമെന്നു്. കഥയറിയില്ലല്ലോ.

നാടകത്തിൽ പറഞ്ഞതനുസരിച്ചു് ദുഷ്യന്തൻ അവളെ മറന്നുപോയെന്നും അവളെ കെട്ടാൻ ഒക്കുകില്ലെന്നും പറഞ്ഞു. ശകുന്തള മോങ്ങാനും തുടങ്ങി. കഥയറിയാത്തവനും കല്യാണം പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നവനുമായ വേലുപ്പിള്ള വിചാരിച്ചു അവൻ നാടകം ഒഴപ്പി പൈസയുംകൊണ്ടു് കടന്നു കളയാനുള്ള പ്ളാനിലാണു് എന്നു്. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ തൻെറ കാര്യം കുഴപ്പമാകും. അതു പററില്ല. വേലുപ്പിള്ള ചാടി എഴുന്നേററു. സ്റ്റേജിൽ കയറി ശകുന്തളയുടെ അടുത്തുചെന്നു പറഞ്ഞു, ''മോളു വിഷമിക്കേണ്ട, ഞാൻ ശരിയാക്കാം''.

എന്നിട്ടു് ദുഷ്യന്തൻെറ കരണത്തു് ആഞ്ഞൊരടി, ''നിന്നോടു് ആദ്യമേ പറഞ്ഞില്ലേടാ നാടകം ഒഴപ്പിക്കളയരുതു് എന്നു്. പൈസേംകൊണ്ടു് കടന്നുകളയാമെന്നു് വിചാരിച്ചു, ഇല്ലേടാ, കഴുവേറി. കെട്ടെടാ അവളെ''.

ദുഷ്യന്തൻ കാര്യം മനസ്സിലാകാതെ മിഴിച്ചുനിന്നു. കാണികൾക്കും കാര്യം മനസ്സിലായില്ല.

''ഇത്രേം നേരം പ്രേമിച്ചേച്ചു് ഇപ്പം കെട്ടത്തില്ലെന്നോ? കുന്തം വിഴുങ്ങിയതുപോലെ നിൽക്കാതെ കെട്ടെടാ അവളെ'', ഒരടികൂടി.

അദ്ദേഹത്തിനു് കഥയറിയില്ലെന്നു് കാണികൾക്കു് മനസ്സിലായി. അവർ കല്ലുകൾകൊണ്ടു് തങ്ങളുടെ ഉൽസവകമ്മിററി പ്രസിഡൻറിനെ മാനിച്ചു. ഇതിനിടക്കു് ദുഷ്യന്തനും ശകുന്തളയും മററും രംഗത്തിൽനിന്നും പോയി. ശ്രീ പിള്ള ഏററം കൊണ്ടുനിന്നു. പിന്നെ വീണു.

പിറേറ ദിവസം ഉണർന്നപ്പോൾ കണ്ടതു് ഭാര്യ നാണിയമ്മ കിഴികുത്തിച്ചൂടു വയ്ക്കുന്നതാണു്.

പിന്നീടു് മൂന്നു നാലു് ദിവസം കഴിഞ്ഞാണു് നാം നായകനെക്കാണുന്നതു്. ശരീരത്തിൽ മുറിവുകളും കയ്യിൽ ''ശാകുന്തളം'' എന്ന പുസ്തകവുമായി.

ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിൽ ഒരു മണിക്കൂർ

നീഷേ ബാലൻ
ക്ലാസ്സ് 10

അതിരാവിലെ വീട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങിയപ്പോഴെ തന്നെ 'നല്ലപകുതി' പറഞ്ഞതാണ് പ്രാതൽ അകത്താക്കിയിട്ട് പോയാൽ മതിയെന്ന്. പക്ഷെ അങ്ങനെയങ്ങ് നില്ക്കാൻ പററുമോ? വണ്ടിക്കു നേരത്തേ ചെന്നില്ലെങ്കിൽ കണ്ടത്തിൽ വിതയ്ക്കുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ നടത്തുവാൻ പററില്ല. പോരാഞ്ഞിട്ട് ശനിയാഴ്ചയും താമസിച്ചു ചെന്നാൽ ബസ്സിൽ കയറുവാനും പ്രയാസം. അവസാനമില്ലാത്ത വരിയുടെ അവസാനം നിൽക്കുക! പററുന്ന കാര്യമാണോ അത്, എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഞാനിറങ്ങി. കാപ്പി കുടിക്കണമെന്ന ഒരാശയം മനസ്സിൽ നാമ്പിട്ടുവെങ്കിലും അത് മുളയിലേ നുള്ളിക്കളഞ്ഞു.

വീട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ തന്നെ കണ്ടത് കയറിട്ട കാളയെ കൊണ്ടുപോകുന്ന 'സമറിയാക്കാരനായ നല്ല അയൽക്കാരനായ' മേനോനെയാണ്. ദുശ്ശകുനം തന്നെ. ഇനി എന്താവുമോ എന്തോ? നടക്കുമ്പോളെല്ലാം ചിത്രശലഭങ്ങൾ പൂവിൻെറ ഇതളിന്മേൽ തത്തിക്കളിക്കുന്നതുപോലെ ഓർമ്മകൾ എന്നെ വട്ടമിട്ടു.

ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിലെത്തിയപ്പോഴെയ്ക്കും മണി ഏഴ്. ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിലെ ജനാവലിയുടെ തിരക്കിൽ ഒരു ബിന്ദുവിനെപ്പോലെ ഞാനലിഞ്ഞു. എന്തൊരുന്തും, തള്ളും, തിക്കും, തിരക്കും! എത്രയാളുകൾ! ഇവർക്കെല്ലാം ഇന്നേ ബസ്സിൽക്കേറുവാൻ തോന്നിയുള്ളോ. ഈ 'ആടിപ്പാടിക്കുണുങ്ങി ഒരുങ്ങി മയങ്ങി ചമഞ്ഞു ഇറങ്ങി വരുന്ന 'സുന്ദരിക്കോത'മാർക്കും അവരുടെ നിഴൽ വിട്ടുമാറാത്ത പൂവാലന്മാർക്കും ഇവിടെന്തുകാര്യം? ഓണത്തിനിടയ്ക്ക് പുട്ടു കച്ചവടമോ? പക്ഷെ പ്രായാധിക്യംകൊണ്ട് ഞാൻ ക്ഷമിച്ചു. അതെ മാതാവായ ഭൂമീദേവിക്ക് ഇവരുടെ ഭാരമൊക്കെ താങ്ങി ക്ഷമിക്കാമെങ്കിൽ മകനായ ഞാനും കുറച്ചൊക്കെ ക്ഷമിക്കണ്ടേ?

ആലോചിച്ചാലോചിച്ച് ഇരുന്നപ്പോൾ സമയം ഏഴ് പതിനഞ്ച്. ഇതിനിടയ്ക്ക് പല ബസ്സുകൾ വരികയും പോവുകയും ചെയ്തു. എനിക്ക് സ്ഥലകാലസമയബോധം വന്നത് ഏതോ ഒരുവൻ തലയ്ക്കിട്ട് ഒരു കൊട്ടു തന്നപ്പോഴാണ്. 'അമരകോശ'ത്തിൽ കയറാത്ത പല തെറികളും വിളിക്കുന്നതിനു മുമ്പേ അവൻ കടന്നു കളഞ്ഞിരുന്നു. ദേഷ്യം മൂക്കത്തുവന്നു നിന്നു. അതെല്ലാം 'എവിടേയ്ക്കാണ് പോകുന്ന'തെന്ന് ചോദിച്ച വൃദ്ധനോട് 'ദേവേന്ദ്രൻെറ മുത്തച്ഛൻ മുത്തുപ്പട്ടരുടെ അമ്മായി അമ്മ വീട്ടിലേയ്ക്ക് ആണ് പോകുന്നതെന്ന് പറഞ്ഞുതീർത്തു.

അതാ വരുന്നു മുക്കോണക്കര ബസ്സ്. അത് സ്റ്റാൻറിൽവന്ന് 'ചേക്കിൽക്കേറി' കഴിയുന്നത്ര വേഗത്തിൽ അങ്ങോട്ടേയ്ക്ക് വച്ചുപിടിച്ചു. പക്ഷേ അവിടെ ചെല്ലുന്നതിനു മുമ്പേ തന്നെ ബസ്സ് നിറഞ്ഞിരുന്നു. 'ബസ്സ് ഫുൾ' എന്ന് കണ്ടക്ടർ പറഞ്ഞപ്പോൾ 'ബസ്സ് ഫുൾ' എന്ന് ഹിന്ദി

ഇംഗ്ലീഷ് മണിപ്രവാളത്തിൽ തട്ടിവിട്ട് ചെരിപ്പെടുത്തെറിയുവാൻ തോന്നി. ഒരു ചെരിപ്പുമാത്രം ഇട്ടുകൊണ്ടോ, ചെരിപ്പിടാതെയോ പോകാൻ വയ്യാത്തതുകൊണ്ട് സഹിച്ചു. സമയം ഏഴ് നാൽപ്പത്തിഅഞ്ച്. ബസ്സുകൾ തുരുതുരാ വരുന്നുണ്ട്. ഒന്നും മുക്കോണക്കരെക്കില്ല. അങ്ങോട്ട് എത്ര ബസ്സുകളുണ്ട്? ഉറക്കെ ചോദിച്ചിട്ട്, അങ്ങോട്ട് ബസ്സ് സർവ്വീസ് വയ്ക്കാത്ത ഗവൺമെൻറിനെ മനസ്സിൽ ശപിച്ചു.

സമയം എട്ടുമണി. മുക്കോണക്കരെയ്ക്ക് ഒരു ബസ്സ് കൂടിവരുന്നു. ഇതു കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ ഒരിക്കലും കിട്ടില്ലെന്നു തോന്നി. ബസ്സ് അടുത്തെത്തുന്നതിനു മുമ്പേ അങ്ങോട്ടോടി തുടങ്ങി. ഹാവൂ! ബസ്സുനിന്നു. കേറട്ടെ. വലതു കാൽ നീട്ടി വലിച്ചിട്ടും അനങ്ങുന്നില്ല. പുറകിലുള്ള ആരോ ചവിട്ടുന്നുണ്ട്. ഒന്നല്ല, രണ്ടുപേർ. ഒരുത്തൻ മുഴുത്തവൻ. മററവൻ ചെറുതാണെങ്കിലും 'അണ്ണാറക്കണ്ണനും തന്നാലായതു'' എന്ന ഭാവത്തിൽ ചവിട്ടിവിടുകയാണ്. ഇടതു കാൽ വച്ചുതന്നെ കേറി. വലതുകാൽ വച്ചു കേറിയാലെ ഐശ്വര്യമുണ്ടാവൂ എന്നു പറഞ്ഞവൻ ഇടതു കാലിൽ മന്തായിരുന്നിരിക്കും എന്നോർത്തു ഞാൻ സമാശ്വസിച്ചു. തുലയട്ടെ. അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും വേദാന്തങ്ങളും പോയി തുലയട്ടെ....

ബസ്സിൽ കയറി നല്ല സീററു കണ്ടുപിടിച്ച് ഗമയിലിരുന്നു. 'സൈഡ് വിൻഡോ'യുടെ പുറത്തുകൂടി തലയിട്ട് ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിനെ ഒന്നു വീക്ഷിച്ചു. കുറേ ആളുകൾ ഇനിയും കേറാനുണ്ട്. ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിലെ ജനമഹാസമുദ്രം. പാവങ്ങൾ! എന്തെല്ലാം ആവശ്യത്തിനായിരിക്കും അവർ വന്നു നിൽക്കുന്നതു! അവക്ക് ബസ്സു കിട്ടട്ടെ എന്ന് ഞാൻ പരമകാരുണികനായ ഈശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിച്ചതും, ബസ്സ് സ്റ്റാർട്ടു ചെയ്തതും ഒന്നിച്ചായിരുന്നു. ബസ്സ് സ്റ്റാൻറിലെ കോലാഹലങ്ങളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞ് നീണ്ടുനിവർന്നു കിടക്കുന്ന കുഗ്രാമത്തിൻെറ വിരിമാറിൽക്കൂടി ചീറിപ്പായുമ്പോൾ, അങ്ങകലെ നിന്നും വരുന്ന മന്ദമാരുതൻ എന്നെ തഴുകിക്കടന്നുപോയി. ഞാൻ നിശ്വസിച്ചു. ജീവിതം തന്നെ ഒരു ബസ്സ്സ്റ്റാൻറല്ലേ? ഞാനും നിങ്ങളും അതിലെ ബസ്സുകാത്തുനിൽക്കുന്ന ജനാവലികളിൽ രണ്ടു ബിന്ദുക്കളും?

स्वातन्त्र्यस्य त्रिंशत-वर्षाणि

—एम्. चिदम्बरः, दशम-कक्षा

आगामिनि ऑगस्ट मासस्य पञ्चदशा-तारिकायां भारतं स्वातन्त्र्यस्य त्रिंशत्-वर्षाणि पूर्णीकरोति। अस्मिन् त्रिदशके भारतेन सर्वेषु क्षेत्रेषु उज्ज्वला प्रगतिः कृता। उद्योगे, व्यापारे, साहित्ये शिक्षणक्षेत्रे, विज्ञाने, सेना-संगठने आदिषु क्षेत्रेषु भारतीया प्रगतिः अभिनन्दनीया वर्तते। 1947 वर्षे भारतस्य स्वातंत्र्य प्राप्ति समये देशस्य भारत-पाकिस्तान इति द्वयोः राष्ट्रयोः मध्ये विभाजनं अभवत्। तदनन्तरं भारत-पाकिस्तानयोः मध्ये हिन्दुमुस्लिमजनानां गमनागमनं अभवत् युद्धमपि अभूत्। शीघ्रमेव भारतेन स्वकीया राज्यघटना क्रियान्विता कृता। तदनुसारं च 1952 इति वर्षे प्रथमं सार्वत्रिकं निर्वाचनं अभवत्। तस्य पूर्वमेव भारतस्य प्रथमा पञ्चवार्षिका योजना 1951 इति वर्षे प्रारब्धा।

संप्रतिः पंचमी पंचवर्षीया-योजना क्रिया-न्विता भवति। योजनायाः उद्देशः तु भारतस्य सार्वक्षेत्रीयः विकासः अस्ति। अधुना भारतं विकसनशीलराष्ट्रेषु अग्रेसरं वर्तते। अस्माकं तटस्था नीतिः समीचीना विदेशनीतिः वर्तते। यद्यपि 1975 इति वर्षस्य मध्यात् भारतवर्षे आपत्कालीना स्थितिः उद्घोषिता, तथापि अधुना आपत्स्थितिः शिथिलीकृता अस्ति। लोक सभायै कृते निर्वाचनानि च संपन्नानि। प्रधान-मन्त्रिणा श्रीमत्या इन्दिरा गांधिना उद्घोषिता विंशति सूत्रीयः कार्यक्रमः बहुजनहिताय बहुजन सुखाय च वर्तते। तथैव युवक कॉंग्रेसनेत्रा श्रीमता संजयगांधिना प्रणीतः पञ्चसूत्रीयः कार्यक्रमः देशस्य विकासाय एव भवति। इत्थं गत त्रिंशत्-वर्षेषु भारतेन सर्वांगीणा प्रगतिः कृता। अधुना भारतं अणुशक्तिविकासेपि अग्रेसरो विद्यते। अत एव कथ्यते—

'एतद्देशप्रसूतस्य सकाशादग्रजन्मनः।
स्वं स्वं चरित्रं शिक्षेरन् पृथिव्याः
सर्वमानवाः।'

संविधानस्य नवरूपम्

—कु. माधुरी विटेकर, दशमकक्षा

गतवर्षे भारतस्य संसदा संविधाने परिवर्तनं कृतम्। संविधान् (चतुःचत्वारिंशत्) विधि पारयित्वा संविदा भारतस्य प्रशासने अनेकानि परिवर्तनानि कृतानि। संविधानस्य प्रस्तावनायां अधुना 'धर्मनिरपेक्ष' 'समाजवादि' च इति द्वौ शब्दौ संमिलितौ। तथैव प्रथममेव नागरिकाणां कर्तव्यानि इति अध्यायः अपि लिखितः अस्ति। संविधानस्य परिशोधनेन संविदः सर्वोच्चसत्ता प्रस्थापिता। अल्पसंख्यकानां न कोऽपि अधिकारः दूरीकृतः। राज्यानां स्वायत्तता अपि अविच्छिन्ना एव। केवलं शिक्षणमेव संश्रयसहकारिण्यां अनुक्रमणिकायां संमिलितम्।

लोकसभायाः विधानसभानां च आयुष्यं अधुना षड्वर्षं वर्तते। निर्देशकसिद्धांतानां महत्वं इदानीं मूलभूताधिकाराणां अपेक्षया अधिकं अस्ति। केन्द्रीय मन्त्रिमण्डलस्य सर्वेपि निर्णयाः राष्ट्रपतिना स्वीकार्याणि एव भवन्ति। एकोनषष्टि-उपभागात्मकं इदं परिशोधनं संविधानस्य सप्तविंशतिवर्षेषु अन्यतमं वर्तते। समाजिकार्थिकविकासस्य गतिरोधकारीणां तत्वानां दूरीकरणे इदं परिशोधनं सहायकं भवेत् इति आशा केन्द्रीय विधिमन्त्रिणा श्री हरिभाऊ रामभाऊ गोखले महोदयेन प्रकटिता।

सामाजिकार्थिक-विकासाय संविधानस्य परिशोधनं सहायकं भविष्यति। मार्चमासे लोकसभायै कृते निर्वाचनेन एतत् एव सिद्धं भवति यत् भारतं प्रजातान्त्रिकराष्ट्रं वर्तते। भारतस्य त्रिंशत्वर्षीय स्वातन्त्र्यकाले इदं परिशोधनं स्वागतार्हं वर्तते। समाजस्य दुर्बलवर्गीयानां प्रगतिः एतेन परिशोधनेन भवेत् इति आशासे। आगामिषु वर्षेषु संविधाने बहूनि परिवर्तनानि भविष्यन्ति। संविधानं लोकेभ्यः वर्तते, न तु लोकाः संविधानाय।